

**РЕГИСТРИ НА СДЕЛКИТЕ ОБХВАНАТИ В
СПЕЦИАЛНИТЕ РЕЖИМИ OSS И IOSS**

Тошко Поптолев

ВНИМАНИЕ!

В този материал изразявам личното ми професионално мнение по определен въпрос, казус или проблем!

Това лично мнение не представлява консултация и аз не нося никаква отговорност за последиците от взети решения повлияни от текстовете в материала!

Прочитането на този материал не отменя ангажимента на читателя за се запознае със съответните нормативни актове засягащи материята!

От 01.07.2021 година в Европейския режим се въвеждат нови специални режими за данъчно задължени лица, извършващи услуги, вътреобщностни дистанционни продажби на стоки, вътрешни дистанционни продажби на стоки и дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии, както следва:

- режим извън Съюза;
- режим в Съюза;
- режим за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии.

Една от промените в ЗДДС свързани с въвеждането на тези нови специални режими в ЕС е изискването към данъчно задължените лица, които са регистрирани за прилагането на тези специални режими да водят специални регистри за сделките обхванати в тях (чл. 159г на ЗДДС).

ЗАКОН ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ.

...

Електронен регистър

Чл. 159г. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.07.2021 г.) (1) Регистрирано на основание чл. 154, 156 или 157а лице или данъчно задължено лице, което не е регистрирано на основание чл. 156 или чл. 157а, ал. 1 и 3 и не е регистрирано в друга държава членка за прилагане на режим в Съюза, режим извън Съюза или режим за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии, и извършва доставки по чл. 14 с място на изпълнение на територията на страната, е длъжно да води електронен регистър.

...

§ 1. ...

102. (нова - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.07.2021 г.) "Регистър по чл. 159г, ал. 1" е регистър, който съдържа информацията от чл. 63в от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2026.

Като коментар към тези нормативни текстове бих споделил следното:

Посочения в § 1, т. 102 на ДР на ЗДДС регламент 2019/2026 всъщност е регламент, с който се изменя и допълва Регламент 2011/282 за установяване на мерки за прилагане на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност и всъщност цитирания чл. 63в е именно от последния регламент и ще бъде включен в неговата консолидирана версия от 01.07.2021 год. Нормативния запис ви показвам на следващата страница

РЕГЛАМЕНТ 2019/2026 ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА РЕГЛАМЕНТ 2011/282 ПО ОТНОШЕНИЕ НА ДОСТАВКИТЕ НА СТОКИ ИЛИ УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ЗА УЛЕСНЕНИЕ ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОНЕН ИНТЕРФЕЙС, И СПЕЦИАЛНИТЕ РЕЖИМИ ЗА ДАНЪЧНОЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВЯЩИ УСЛУГИ НА ДАНЪЧНО НЕЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА, ИЗВЪРШВАЩИ ДИСТАНЦИОННИ ПРОДАЖБИ НА СТОКИ И НЯКОИ ВЪТРЕШНИ ДОСТАВКИ НА СТОКИ

...

Член 63в

1. За да могат да бъдат разглеждани като достатъчно подробни по смисъла на членове 369 и 369к от Директива 2006/112/ЕО, регистрите, водени от данъчнозадълженото лице, съдържат следната информация:

- а) държавата членка по потребление, в която са доставени стоките или услугите;
- б) вида на услугите или описание и количество на доставените стоки;
- в) датата на доставка на стоките или услугите;
- г) данъчната основа, като се посочва използваната валута;
- д) всякакво последващо увеличаване или намаляване на данъчната основа;
- е) прилаганата ставка на ДДС;
- ж) размера на дължимия ДДС, като се посочва използваната валута;
- з) датата и размера на получените плащания;
- и) всякакви плащания по сметка, получени преди доставката на стоките или услугите;
- й) когато е издадена фактура, информацията, която се съдържа във фактурата;
- к) по отношение на услугите — информацията, използвана за определяне на мястото, където е установен клиентът или където има постоянен адрес или обичайно местоживееене, а по отношение на стоките — информацията, използвана за определяне на мястото, където започва и завършва изпращането или превоза на стоките до клиента;
- л) всяко доказателство за възможно връщане на стоки, включително данъчната основа и прилаганата ставка на ДДС.

2. За да могат да бъдат разглеждани като достатъчно подробни по смисъла на член 369ч от Директива 2006/112/ЕО, регистрите, водени от данъчнозадълженото лице или от посредника, действащ от негово име, съдържат следната информация:

- а) държавата членка по потребление, в която са доставени стоките;
- б) описание и количество на доставените стоки;
- в) датата на доставка на стоките;
- г) данъчната основа, като се посочва използваната валута;
- д) всякакво последващо увеличаване или намаляване на данъчната основа;
- е) прилаганата ставка на ДДС;
- ж) размера на дължимия ДДС, като се посочва използваната валута;
- з) датата и размера на получените плащания;
- и) когато е издадена фактура, информацията, която се съдържа във фактурата;
- й) информацията, използвана за определяне на мястото, където започва и завършва изпращането или превозът на стоките до клиента;
- к) доказателство за възможно връщане на стоки, включително данъчната основа и прилаганата ставка на ДДС;
- л) номера на поръчката или уникалния номер на сделката;
- м) уникалния номер на пратката, когато данъчнозадълженото лице участва пряко в доставката.

Както се вижда от цитираните текстове двата вида информация (в двата параграфа) почти е идентична с незначителна разлика.

Информацията в първия параграф се изисква от данъчно задължените лица при доставка на услуги и стоки при прилагане на два специални режима:

- услуги, предоставяни от данъчно задължени лица, неустановени в рамките на Общността;
- вътреобщностни дистанционни продажби на стоки и за услуги, предоставяни от данъчно задължени лица, установени в рамките на Общността, но не в държавата членка по потребление.

Информацията във втория параграф се изисква от данъчно задължените лица при доставка на стоки при прилагане на специалния режим за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети територии или трети държави.

Според мен е напълно възможно данъчно задължените лица в България да извършват доставки и услуги по два режима:

- вътреобщностни дистанционни продажби на стоки и за услуги, предоставяни от данъчно задължени лица, установени в рамките на Общността, но не в държавата членка по потребление;
- дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети територии или трети държави

В Приложение № 1 на този материал ви предоставям сравнение на текстовете в двата параграфа с оглед на придобиване на представа за разликите.

По-нататък в този материал ще коментирам XSD формата на файла, който се очаква да бъде предоставян на компетентните органи при изпълнение на ангажиментите им по обмяната на информация по смисъла на Регламент 2020/194 по отношение на обмена на данни от регистрите, съхранявани от данъчно задължени лица или техни посредници, и определянето на компетентните органи, отговарящи за координирането на административните разследвания. Препоръчвам на колегите счетоводители да се запознаят с този формат и да го обсъдят съвместно с IT специалистите, които поддържат електронните магазини.

Моля обърнете внимание, че се предлага един общ XSD формат за трите описани по горе специални режима, като се предвижда в част 3.1., в поле 3.1.4.9 да има специално обозначение за ползвания режим. Това го посочвам, защото вие не бива да се притеснявате ако IT специалиста ви предложи общ регистър по чл. 159г на ЗДДС в случаите когато работите при повече от един специален режим.

Затова аз бих консолидирал изискванията на двата параграфа на чл. 63в от Регламент 2011/282, бих направил известни допълнения и размествания и така бих съставил един общ регистър по чл. 159г., като не пропусна да се съобразя и със данните посочени в структурата на XML файла по чл. 47и от Регламент 2011/282, за който ще стане сума по-нататък в този материал.

Моето мнение е, че регистъра по чл. 159г трябва да се попълва още от първата доставка при новите специални режими след 01.07.2021 год.

* * *

В Правилника за прилагане на закона, също има допълнение свързано с тези регистри, в които е записано, че:

ПРАВИЛНИК ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАСЪН ВЪРХУ ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ

...

Електронен регистър

Чл. 96. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2015 г., в сила от 06.01.2015 г., изм. - ДВ, бр. 27 от 2021 г., в сила от 01.07.2021 г.) (1) Структурираният файлов формат на предоставяната по електронен път информация по чл. 159г, ал. 2 от закона се утвърждава със заповед на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

...

До датата на изготвянето на този материал, аз не намерих в страницата на НАП съответните заповеди за утвърждаване на структурния файлов формат за предоставяне по електронен път информация от регистрите по чл. 159г на ЗДДС, във връзка с чл. 96 на ПП ЗДДС.

На 17.06.2021 год. в официалния журнал на ЕС № L124 е публикуван регламент за изпълнение 2021/965 от 9 юни 2021 година за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/194 по отношение на обмена на данни от регистрите, съхранявани от данъчно задължени лица или техни посредници, и определянето на компетентните органи, отговарящи за координирането на административните разследвания.

Там е дадено Приложение № 4 към Регламент 2020/194 за XML структура на стандартния формуляр, който може да се използва от данъкоплатеца или неговия посредник за подаване на данните от регистрите, изисквани съгласно член 47и от Регламент (ЕС) № 904/2010.

Ето и текста на чл. 47и на Регламент (ЕС) № 904/2010:

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 904/2010 ОТНОСНО АДМИНИСТРАТИВНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО И БОРБАТА С ИЗМАМИТЕ В ОБЛАСТТА НА ДАНЪКА ВЪРХУ ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ

...

Член 47и

1. За да получи данни от регистрите, съхранявани от данъчно задължено лице или от посредник съгласно членове 369, 369к и 369ч от Директива 2006/112/ЕО, държавата членка по потребление първо отправя искане към държавата членка по регистрация по електронен път.

...

Става ясно че всяка държава-членка по потребление отправя искане към държавата-членка по регистрация на данъчно задълженото лице за получаване на данни от регистъра по чл. 159г. И след като има установена задължителна структура XML файл за обмяна на тези данни, а в тази структура има задължителни полета, то това означава, че тази структура и тези задължителни полета трябва да се извлекат точно от регистъра по чл. 159г и структурата и съдържанието на последния трябва да са съобразени с тях.

Самия Регламент за изпълнение е нормативен документ е с директно прилагане на територията на Република България и това дали НАП ще издаде или няма да издаде заповед по чл. 96 от ПП ЗДДС не отменя неговото прилагане в България и моето лично мнение е, че колегите счетоводители трябва да обсъдят въпросния XML файл с IT специалистите си и да проверят дали съответния софтуер на електронния магазин ще предостави необходимата информация.

Регламента може да намерите на следния интернет адрес:

[РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ \(ЕС\) 2021/965 НА КОМИСИЯТА](#)

[от 9 юни 2021 година](#)

[за изменение на Регламент за изпълнение \(ЕС\) 2020/194 по отношение на обмена на данни от регистрите, съхранявани от данъчно задължени лица или техни посредници, и определянето на компетентните органи, отговарящи за координирането на административните разследвания](#)

Приложение № 4 е сравнително голям текст, който е общодостъпен и всеки може да се запознае с него и затова аз ще коментирам определени моменти от него.

Предложената XML структура на стандартния формуляр съдържа следните таблици:

1. Заглавна част (Header)
2. Главни файлове (MasterFiles)
  - 2.1 Клиент (Customer)
3. Първични документи (SourceDocuments)
  - 3.1. Сделки (Transactions)
  - 3.2. Движение на стоки (MovementOfGoods)

За всяко поле са посочени следните характеристики:

- а) индекс на полето, за да се посочи йерархията на всеки обект/поле;
- б) показател „*“, за да се определи дали полето е задължително. „* *“ означава, че трябва да се направи избор между полетата;

- в) наименование на полето;
- г) технически бележки, за да се обясни точно какво следва да се попълни и как;
- д) формат и размер, който да бъде валидиран във XSD файл (XML Schema Definition);
- е) когато е уместно, позовавания на член 63в от Регламент за изпълнение (ЕС) № 282/2011 на Съвета.

Без да се спирам на подробностите по XML структурата по-важните (но не изчерпателно изброени) моменти в нея са следните:

- налице е изискването за определен формат на датите за различните полета;
- в полетата, където се посочват държави (например на доставчика или на получателя) се използва двубуквен код на държавата съгласно стандарт ISO 3166-1 alpha;
- в „1. Заглавната част“, която по същество не е част от регистъра и в него се изискват данни за доставчика. В нея има строго определени задължителни данни, които трябва да се предоставят;
- в част „2.1. Клиенти“ има строго определени типове данни при определяне вида на клиента (поле 2.1.4.1);
- в част „3.1. Сделки“ съдържа списък на фактурите/сделките за продажба. Анулираните документи/сделки следва да се виждат, което ще позволи да се провери последователността на номерирането на документите. С изключение на редовете без фискално значение, а именно технически описания, инструкции за монтаж и гаранционни условия, всички редове за документи/сделки следва да бъдат експортирани. В тази част се изискват данни за:
  - поле 3.1.1. Общ брой сделки, включително и анулираните;
  - поле 3.1.2. контролната сума от полето „DebitAmount“, от която са изключени анулираните сделки;
  - поле 3.1.3. Полето трябва да съдържа контролната сума от полето „CreditAmount“, от която са изключени анулираните сделки. *Внимание! Тук е допусната техническа грешка и вместо полето „CreditAmount“ отново е посочено полето „DebitAmount“;*
  - поле 3.1.4. следната информация за сделките:
    - поле 3.1.4.1. Уникален номер на сделката/документа;
    - поле 3.1.4.2. Статус на документа – с информация за това дали е **N** – нормален или **C** – анулиран, дата на издаване и т.н.;

- поле 3.1.4.5 Тип на сделката със строго определени обозначения, като: **TR** – продажба; **RT** - връщане на стока; **IN** – фактура; **DN** - дебитно известие и **CN** - кредитно известие;

- поле 3.1.4.9. Тип режим: **0** — режим извън Съюза; **1** - режим в Съюза; **2** - режим при внос; **9** - други продажби [продажби, които не са извършени в рамките на горепосочените режими];

- поле 3.1.4.10.2.1 Вид доказателство за местоположението на клиента – посочват се строго обозначени двубуквени кодове, като:

A - адрес на фактуриране на клиента;

B - IP адрес или географско позициониране;

C - банкови данни;

D - код за мобилни оператори в държавата или SIM карта, използвана от клиента;

E - местоположение на стационарната линия, използвана за услугата;

F - други средства;

G - място на доставка;

H - други платежни услуги;

I - лична карта/паспорт.

Внимание! Тук се посочва само вида на доказателството, а в следващото поле и описанието на самото доказателство!

- поле 3.1.4.10.2.2 Описание на доказателството- в свободен текст вече се описва и самото доказателство например адреса, IP, IBAN и т.н.;

- поле 3.1.4.11.6 Категория продукт – строго определени двубуквени кодове за видовете доставки и услуги, като например за стоките се въвежда код **CD**;

- поле 3.1.4.11.7 Кодове по комбинирана номенклатура (КН) за стоки или кодове за услуги по класификация на продуктите по дейности (КПД);

- поле 3.1.4.11.16.2 Вид данъчна ставка – строго определени трибуквени кодове:

„**SPR**“ — силно намалена данъчна ставка;

„**INT**“ — междинна данъчна ставка;

„**RED**“ — намалена данъчна ставка;

„**STD**“ — стандартна данъчна ставка;

„**NS**“ — неподлежащ на данъчно облагане;

„**EXM**“ — освободен от данък.

- поле 3.1.4.11.16.3 Данъчна ставка;
- поле 3.1.4.12.5 Данни за плащането, като:
  - поле 3.1.4.12.5.1 Вид на плащането: „**AP**“ - авансово плащане; „**PP**“ - частично плащане; „**TP**“ - плащане общо;
  - поле 3.1.4.12.5.4 Начин на плащане: „**CD**“ — с наложен платеж при доставка; „**CH**“ — чек; „**DC**“ — дебитна карта; „**CC**“ — кредитна карта; „**BT**“ — банков превод (включително директен дебит); „**GC**“ — подаръчна карта/ваучер за покупки; „**RF**“ — електронни пари (плащания с електронен портфейл и електронни пари); „**OT**“ — други.

- в част „3.2. Движение на стоки“ съдържа списък на транспортните документи и сделки. Анулираните транспортни документи и сделки следва да се виждат, което ще позволи да се провери последователността на номерирането на документите. С изключение на редовете без фискално значение, а именно технически описания, инструкции за монтаж и гаранционни условия, всички редове за транспортни документи и сделки следва да бъдат експортирани. В нея се изискват следните данни:

- поле 3.2.1 Общ брой сделки;
- поле 3.2.2. Общо количество на изпратените стоки без анулираните сделки;
- поле 3.2.3.1 Уникален номер на сделката/документа;
- поле 3.2.3.5. Тип на документа: „**DN**“ - известие за доставка; „**TG**“ - ръководство за транспорта (включително международните транспортни документи); „**CN**“ - товарителница (Consignment note); „**RN**“ - известие за връщане; „**OT**“ – други;
- поле 3.2.3.14.8 Категория продукт: „**GD**“ - стоки „**TX**“ - други данъци освен ДДС (напр. екологични данъци); „**OT**“ - друго (напр. навло, застраховки и др.);
- поле 3.2.3.14.9 Кодовете по КН за стоки (кодове по КПД за услуги, ако са посочени);
- поле 3.2.3.14.15 Стойност на заведената стоката (стойност) – ако не е посочена се попълва 0.00;
- поле 3.2.3.14.16 Стойност на напусналата (изписана) стоката (стойност) – ако не е посочена се попълва 0.00;

- поле 3.2.3.14.17.2 Вид данъчна ставка – строго определени трибуквени кодове:

- „**SPR**“ — силно намалена данъчна ставка;
- „**INT**“ — междинна данъчна ставка;
- „**RED**“ — намалена данъчна ставка;
- „**STD**“ — стандартна данъчна ставка;
- „**NS**“ — неподлежащ на данъчно облагане;
- „**EXM**“ — освободен от данък.

- поле 3.2.3.14.17.3 Размер на данъчната ставка и други.

ВНИМАНИЕ!

Напомням, че горепосочения списък е непълен и неизчерпателен и читателят трябва да се запознае самостоятелно с нормативния текст!

Целта на списъка, който дадох по-горе има за цел да ви обърне внимание на това, че има определени изисквания към типа на някои от данните, както и това какво се очаква да се съдържа в данните посочени чл. 63в на Регламент 2011/282. Затова моето лично мнение, е че счетоводителят заедно с IT специалиста трябва да изпълнят следните процедури.

P

1. Да се запознаят със структурата на изискуемите данни регистъра по чл. 159 г от ЗДДС;
2. Да се запознаят със структурата на XML файла в Приложение № IV на Регламент 2011/282;
3. Да проверят какви данни се събират и могат да се извлекат от софтуера, който управлява електронния магазин и да ги сравнят с изискуемите данни в т. 1 и т. 2;
4. В случай на необходимост да обсъдят необходими промени в данните, които се събират и могат да се извлекат от софтуера, който управлява електронния магазин.
5. Да изготвят съответния регистър по чл. 159 г.

* * *

Изготвянето на регистъра по чл. 159г на ЗДДС замества изготвянето на дневника по продажбите, който се използва в регулярната търговия извън специалните режими, които осъждаме тук. Въз основа на него след това ще се изготвят и съответните справки-декларации за прилагане на тези режим, където данните се подават в обобщен вид по държави.

Категоричен съм, че не следва да се изготвя регистър по чл. 159г на ЗДДС, а да се разчита на възможностите на софтуера за управление на електронния магазин. Първо изготвянето на такъв регистър е изискуемо по ЗДДС, второ напълно е възможно сред време да се мени доставчик на IT услуги, софтуер за управление на електронен магазин и т.н. и данните да бъдат загубени. А както е известно ЗДДС има изискване такива данни да бъдат съхранявани 10 години от годината следваща година на осъществяването на сделките.

ВНИМАНИЕ!

Напомням, че съгласно изискванията на чл. 113, алинеи 18 и 19 от ПП ЗДДС данъчните документи и отчетите по чл. 159г от закона, издадени във връзка с извършените доставки не се отразяват в дневника за продажби!

Съгласно 112, ал. 6 на ПП ЗДДС, данъчно задължените лица прилагачи коментираните режими не изготвят (съставят) в отчет за извършените продажби по чл. 119 ЗДДС доставките осъществени по тези режими.

СРАВНЕНИЕ

на текстовете в параграф първи и параграф 2 на чл. 63в на Регламент 2011/282

Параграф 1	Параграф 2
а) държавата членка по потребление, в която са доставени стоките или услугите;	а) държавата членка по потребление, в която са доставени стоките;
б) вида на услугите или описание и количество на доставените стоки;	б) описание и количество на доставените стоки;
в) датата на доставка на стоките или услугите;	в) датата на доставка на стоките;
г) данъчната основа, като се посочва използваната валута;	г) данъчната основа, като се посочва използваната валута;
д) всякакво последващо увеличаване или намаляване на данъчната основа;	г) данъчната основа, като се посочва използваната валута;
е) прилаганата ставка на ДДС;	е) прилаганата ставка на ДДС;
ж) размера на дължимия ДДС, като се посочва използваната валута;	ж) размера на дължимия ДДС, като се посочва използваната валута;
з) датата и размера на получените плащания;	з) датата и размера на получените плащания;
и) всякакви плащания по сметка, получени преди доставката на стоките или услугите;	X
й) когато е издадена фактура, информацията, която се съдържа във фактурата;	и) когато е издадена фактура, информацията, която се съдържа във фактурата;

Продължава на следващата страница!

Продължава от предходната страница!

Параграф 1	Параграф 2
к) по отношение на услугите — информацията, използвана за определяне на мястото, където е установен клиентът или където има постоянен адрес или обичайно местоживееене, а по отношение на стоките — информацията, използвана за определяне на мястото, където започва и завършва изпращането или превоза на стоките до клиента;	X
X	й) информацията, използвана за определяне на мястото, където започва и завършва изпращането или превозът на стоките до клиента;
л) всяко доказателство за възможно връщане на стоки, включително данъчната основа и прилаганата ставка на ДДС.	к) доказателство за възможно връщане на стоки, включително данъчната основа и прилаганата ставка на ДДС;
X	л) номера на поръчката или уникалния номер на сделката;
X	м) уникалния номер на пратката, когато данъчнозадълженото лице участва пряко в доставката.